

11e JAARGANG

NUMMER 1

JANUARI 1975

DAAD
EN
GEDACHTE

**orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd**

+++++
+ BIJ ELKE BIJZONDERE HANDELING GAAT +
+ HET DENKEN AAN HET DOEN VOORAF. +
+ BIJ HET HANDELEN VAN KLASSEN OF +
+ MASSA'S BLIJKT DE BETEKENIS VAN +
+ HET HANDELEN PAS ACHTERAF. HIER +
+ GAAT DE DAAD VOORAF AAN HET BE- +
+ GRIP. +
+++++

DAAD EN GEDACHTE

Orgaan gewijd aan de problemen
de zelfstandige arbeidersstrijd

GEEN VASTE ABONNEMENTSPRIJS

De uitgave zal worden bekostigd uit VRIJWILLIGE bijdragen

Red. en adm.: Corn. Outshoornstraat 1', Amsterdam - W

Postgiro 307695

M E T Z ' N A L L E N M O E T H E T L U K K E N

Tien jaar geleden, in december 1964, stonden wij voor de noodzaak geheel opnieuw te beginnen. Beroofd van de mogelijkheid onze opvattingen te verkondigen, zat er niets anders op dan de nodige machines aan te schaffen. Gemakkelijk was het niet. Er moest niet alleen een goede schrijfmachine komen, maar ook een stencilmachine, papier, stencils, inkt, enz. Zowel de schrijfmachine als de stencilmachine hebben we op afbetaling gekocht. De stencilmachine was wel niet nieuw, maar we konden ons er mee redden. En zo verscheen in januari 1965 het eerste nummer van "Daad en Gedachte".

Al was het financieel wel eens moeilijk - zo moest er twee jaar geleden een nieuwe schrijfmachine van ruim duizend gulden worden gekocht - toch hebben we ons steeds weten te redden. Ons blad "Daad en Gedachte" verscheen in die tien jaren maandelijks zonder onderbreking en er werden verschillende brochures door ons uitgegeven.

Maar nu zitten we vast. Na tien jaar trouwe dienst heeft onze stencilmachine het begeven en is niet meer op te knappen. Daar staan we met al ons werk. En toch willen we en moeten we doorgaan. Er moet daarom een nieuwe stencilmachine komen. En nu hebben we wel enige reserve, maar we komen toch ongeveer duizend gulden tekort.

Zonder aarzeling doen we daarom een beroep op alle lezers ons te helpen. Met elkaar moeten we de ontbrekende duizend gulden bij elkaar kunnen krijgen. We zijn ervan overtuigd, dat niemand van onze lezers er vrede mee kan hebben, dat wij ons werk niet voort kunnen zetten.

Er zijn reeds enige kameraden, die ons honderd gulden hebben toegezegd voor een nieuwe stencilmachine. Zoveel hoeft een ieder natuurlijk niet bij te dragen, maar laat een ieder doen wat hij kan. Stel het niet uit, maar doe het meteen. Vermeld op de giro: "Voor de machine", want er komt een aparte verantwoording in "Daad en Gedachte". Met z'n allen moet het lukken. Laat "Daad en Gedachte" niet ten onder gaan!

H A R D N E K K I G E M I S V E R S T A N D E N

Wie een klein beetje heeft bijgehouden wat er in het laatste kwartaal van 1974 zoal is gepubliceerd door en over de vakbeweging in het algemeen en door en over de Industriebond NVV in het bijzonder, die staat versted van de hardnekkige misverstanden die in deze, of in daarmee nauw verband houdende, publikaties telkens weer opduiken. Een vluchtige inventarisatie levert ons al dadelijk een niet onaanzienlijke reeks op. We signaleren:

- het misverstand, dat er binnen de vakbeweging sprake zou zijn van een nieuwe wijze van denken, waarvan vooral Arie Groenevelt, de voorzitter van de Industriebond NVV, de verpersoonlijking zou wezen;
- het misverstand, dat deze Arie Groenevelt bezig zou zijn zich te ontwikkelen tot een soort van "doodgraver" van het kapitalistische systeem;
- het misverstand, dat de, na de tweede wereldoorlog "ingesukkeld" vakbeweging, zich thans "strijdbaar" en "anti-kapitalistisch" zou willen opstellen;
- het misverstand, dat deze vakbeweging zou streven naar "een socialistische samenleving".

Wie de kranten heeft gevolgd, die zal het bekend zijn, dat de reeks van publikaties die wij op het oog hebben gestart is met een brochure, die de Industriebond NVV het licht heeft doen zien onder de titel "Fijn is anders". De samenstellers van dit geschrift hebben daarmee de doelstellingen van de bond ter discussie willen stellen en zij hebben die doelstellingen omschreven als: "een fundamentele verandering van de huidige, kapitalistische maatschappijstructuur."

"Wij willen", zo heet het ergens in de bedoelde brochure, "een socialistische samenleving op basis van arbeidsdemocratie, een samenleving die wordt gekenmerkt door democratische besluitvorming op alle gebieden en niveau's."

Nauwelijks was het geschrift van de pers gekomen of de commentaren barstten van alle kanten los. Het is ons opgevallen, dat in géén daarvan ook maar enige aandacht is geschonken aan de vraag, in hoeverre er enig verband diende te worden gelegd tussen de verschijning ervan als zodanig en dat wat in de huidige tijd het allerbelangrijkste en allergrootste probleem van de vakbeweging kan worden genoemd.

Drie maanden geleden heeft drs. G. Terpstra, economisch medewerker van het CNV, in een op 10 oktober in het Rotterdams Nieuwsblad verschenen interview, dat probleem als volgt omschreven:

"De Nederlandse vakbeweging staat op het ogenblik misschien wel voor het belangrijkste dilemma in haar bestaan. Geven regering en parlement de komende dagen geen wezenlijk uitzicht op de totstandkoming van de afroming van onevenredige winsten, dan zullen de bonden uit lijfsbehoud moeten mikken op het afdwingen van het hoogst haalbare in alle sectoren. Doen ze dat niet, dan verliezen ze de achterban en zullen actiecomité's bedrijfstakingsgewijs en op de ondernemingsniveau's in hun plaats optreden. Het bestaansrecht van de vakbeweging staat op het spel."

Drs. Terpstra's ontboezeming kan - menen wij - moeilijk worden misverstaan. Een "harde" opstelling is, zoals de dingen zich in de kapitalisti-

sche maatschappij ontwikkeld hebben, voor de vakbeweging thans een kwestie van z i j n of n i e t z i j n .

In dat licht bezien is er geen sprake van dat zij op grond van een andere "denkwijze" voor een "conflictmodel" zou hebben g e k o z e n in de plaats van voor het "harmoniemodel". Wat men een "strijdbaarde opstelling" pleegt te noemen is iets, waartoe zij op grond van haar functie in de burgerlijke samenleving is g e n o o p t . De "harde" opstelling betekent dan ook niet dat zij een andere functie gaat vervullen. Het betekent, dat zij juist langs die weg haar eigenlijke functie vervult, een functie die voor het kapitalisme onontbeerlijk is.

Aan een vakbeweging die haar achterban kwijt raakt en - erger nog - op dat moment door die achterban wordt voorbijgesneld heeft het kapitalistisch bedrijfsleven niets. Het is daarom niet slechts voor de vakbeweging maar al evenzeer voor het bedrijfsleven van de grootste betekenis dat de vakbonden hun greep op hun achterban behouden. Immers, de fictie moet in stand worden gehouden, dat zij "uit naam van die achterban" aan de onderhandelings-tafel verschijnt.

De overgang van "harmoniemodel" naar "conflictmodel" betekent niet dat de klassensamenwerking met het kapitaal wordt opgezegd. Bij dat woord "conflictmodel" moet de nadruk op m o d e l worden gelegd, want het gaat om de nabootsing, om de schijn van een conflict. Wat met dat woord wordt aangeduid is niets anders dan de bestendigde samenwerking met het ondernemersdom, een samenwerking, die slechts in de v o r m van het conflict verschijnt. En dat deze nieuwe v o r m van de sinds jaar en dag bestaande klassensamenwerking voor de ondernemers in niet mindere mate van belang is dan voor de vakbeweging zelf, dat blijkt - onder andere - uit de opmerking van drs. Terpstra, dat volgens hem "Groenevelt l a t e r aan het harmoniemodel (is) gaan twijfelen dan de werkgevers."

Men ziet het: niet het denken van Arie Groenevelt heeft het aanzijn geschonken aan een nieuwe praktijk, maar een praktische noodzaak heeft hem, net als de werkgevers, aan het denken gezet.

Dat die werkgevers Groenevelt inmiddels "polarisatie" verwijten, zegt natuurlijk niets. Wat zouden ze anders moeten doen? Als je - gelijk met hen het geval is - de noodzaak inziet van het conflictmodel, van het schijngevecht, dan moet je de s c h i j n van het g e v e c h t ook ophouden.

Als de ondernemers zouden verklaren, dat Groenevelt met het z.g. conflictmodel n i e t uit hun straatje wandelt (alleen maar op een andere stoep gaat lopen!), dan zouden ze samen dat hele "conflictmodel" wel kunnen vergeten, omdat de betovering (van de achterban) dan verbroken is. Leve het spel! derhalve. En zó vernuftig spelen ook de werkgevers het mee, dat zij niet slechts waarschuwend de vinger tegen "polarisatie" heffen maar tegelijkertijd hardop tegen de vakbeweging zeggen, dat zij al haar eisen moet laten vallen en vervolgens in harmonie moet praten over een beperking der lonen. Dat wekt de indruk, bij de achterban van de vakbeweging, dat de ondernemers met het mes op tafel willen onderhandelen, dat zij met opzet zulke krasse voorwaarden bij voorbaat stellen, dat onderhandelen onmogelijk wordt en dat wekt dan weer de indruk, dat de werkgevers over klassenvrede praten ofschoon zij in werkelijkheid klassenoorlog bedoelen. Zoiets kan er enkel maar toe bijdragen, dat er bij het "conflictspelletje" dat er wordt gespeeld, door nog maar weinigen aan een spelletje wordt gedacht. Men houdt het allemaal voor "bloedige ernst". Ook drs. Terpstra doet dat, wanneer hij bij zo'n oproep van de werkgevers tot harmonie, uitroept: "Nou, als dát nu

geen polarisatie is!..."

Dat is precies de reactie die de werkgevers beoogden. Waarmee men van hun kant te doen heeft, dat is een uiterst geraffineerde taktiek, die er toe dient om de sfeer van het "gevecht" zo écht mogelijk na te bootsen. De werkgevers zeggen niet alleen dat zij bloed ruiken, zij gaan zó ver dat zij het ook nog op hun overhemden smeren. Zij praten over harmonie op dusdanige wijze, dat men de indruk krijgt dat zij op oorlog uit zijn. Dat geschiedt dan alleen maar om het conflictmodel (een andere wijze van harmonie) voor de achterban van de vakbeweging zo min mogelijk op een m o d e l te laten lijken en derhalve zo goed mogelijk te doen functioneren.

Wat doen Groenevelt c.s. van hún kant? Zij blazen de krijgstrompet, bewerken de uitdaging aan te nemen en wekken de indruk het ondernemersdom te lijf te willen gaan. Tegelijkertijd echter bepleiten zij in "Fijn is anders" de noodzaak om tot m a t i g i n g over te gaan! Van een dergelijk pleidooi, dat bewijst wat er wel achter de zogenaamde polarisatie is verborgen, zeggen wij: Nou, als dát geen harmonie is....!

Is er dan niets veranderd?, zal men vragen. Zeker wel. Maar het is bepaald niet zó, dat de harmonie door het conflict is vervangen. Wat er veranderde is dit, dat voorheen de harmonie met de leuze van de harmonie werd nagestreefd en dat nu precies diezelfde harmonie wordt nagestreefd met de leuze van het conflict. Nu het o p e n l i j k nastreven van de klassenharmonie niet langer mogelijk is (doordat het bestaan van de vakbeweging in het geding is gekomen) wordt dat streven naar harmonie verborgen achter het zorgvuldig gekweekte, hardnekkige misverstand omtrent de "strijdbaarheid".

In "Het Parool" van 12 december heeft drs. J. Beishuizen geschreven, dat in de brochure "Fijn is anders" aan "het kapitalisme krachtig de handschoen wordt toegeworpen". Dat kan het ondernemersdom natuurlijk alleen maar welkom zijn. Ondernemers hebben er niets tegen dan men "een socialistische samenleving" in zijn gedachten heeft, want de gedachten zijn nu eenmaal vrij. Er is, wat hún betreft ook niets tegen, maar alles vóór, om dat soort gedachten op papier te zetten. Want hoe duidelijker ze worden uitgesproken - volgens drs. Beishuizen gebeurt dat zelfs "overduidelijk" - des te groter is de kans, dat men van dit soort predikers de m a t i g i n g op de koop toe neemt.

Maar is het wáár wat drs. Beishuizen beweert? Werpt inderdaad het geschrift van de Industriebond NVV het kapitalisme de handschoen toe, zoals hij zich uitdrukt? Naar onze opvatting allerminst. Waar drs. Beishuizen in de brochure een pleidooi voor het "socialisme" meent te zien, daar zien wij niets anders dan een pleidooi voor een modernere vorm van het kapitalisme. Waaraan hij ten prooi is gevallen, dat is - alweer - een hardnekkig misverstand. Dat misverstand bestaat hierin, dat hij een samenleving waarin de produktiemiddelen zijn "gesocialiseerd" en waarin "arbeiderszelfbestuur" bestaat, ten onrechte voor socialistisch houdt.

Over het feit dat "socialisering" géén socialisme is behoeven wij eigenlijk nauwelijks uit te weiden. In de loop van meer dan een halve eeuw is dit, zowel door critici van het kapitalisme als door vurige voorstanders ervan zó herhaaldelijk in het licht gesteld, dat men er zich over zou kunnen verbazen dat iemand als de heer Beishuizen, een economisch drs. bij wie men toch een zekere literatuurkennis mag veronderstellen, nog altijd maar aan een sprookje blijkt vast te houden, dat voor de goegemeente is bestemd. Maar die verbazing is er natuurlijk niet, wanneer men zich er rekenschap van geeft, dat de instandhouding van dat sprookje een burgerlijk belang is.

Dat de ondernemers er zélf niet in geloven is herhaaldelijk gebleken. Een klein half jaar geleden nog verklaarde de heer J. Graham-Day, directeur van het Britse bedrijf Cammel Lairds, tegenover het lokale dagblad "Birkenhead News" (editie van 2 augustus 1974), dat er "bij nationalisering niets zou veranderen".

Wat het zogenaamde "arbeiderszelfbestuur" betreft, als met die term een situatie wordt bedoeld zoals in Joegoslavië, dan dient te worden opgemerkt, dat het wederom een misverstand is, dat daarmee ook maar één stap in de richting van het socialisme zou worden gezet. In hoeveel opzichten de Joegoslavische maatschappij ook van die in het westen of van die in het oosten moge verschillen, er heerst daar, evenals hier en in Rusland, k a - p i t a l i s m e .

Daar schijnt niet slechts drs. Beishuizen heel anders over te denken, maar ook de Rotterdamse econoom prof. dr. F. Hartog. Toen deze zich in de "Nieuwe Rotterdamse Courant" van 17 december j.l. bezig hield met de vraag in hoeverre het systeem dat de Industriebond zich voor ogen stelt, in de praktijk zou kunnen functioneren, toen richtte hij de blik op Joegoslavië. Zijn conclusie: De ondernemingswijze produktie is op een aantal punten een beter, dat wil zeggen minder "knarsend" economisch systeem dan wat er in Joegoslavië bestaat.

Daar zou de hoogleraar best eens gelijk in kunnen hebben. Maar hij slaat de plank mis, waar hij veronderstelt, dat in de Joegoslavische bedrijven de arbeiders het voor het zeggen hebben. Dat hebben zij persé niet en de titel van zijn beschouwing, "Arbeiders en macht", slaat derhalve nergens op. Of heeft hij hem soms gekozen omdat, gelijk hij zelf opmerkt, zijn kritiek zich meer op Groenevelt c.s. richt dan op Joegoslavië? Zo ja, dan zouden wij hem willen vragen, of hij er wel zeker van is, dat Groenevelt c.s. vóór machtsuitoefening door de arbeiders zijn.

Wij zijn daar n i e t zo zeker van. Sterker nog: wij zijn ervan overtuigd, dat er bij de professor ook in dit opzicht een misverstand heerst. Volgens ons zijn Groenevelt c.s. t e g e n een machtsuitoefening door de arbeiders, maar zijn zij er eventueel wél vóór om datgene wat hun voor ogen staat - de modernisering van het kapitalisme - van het etiket "arbeiderszelfbestuur" te voorzien.

Eventueel! Want er kleven voor de Industriebond NVV aan de term "arbeiderszelfbestuur" ook nadelen en deze organisatie is zich daar zéér wel van bewust. Uit het weekblad "De Nieuwe Linie" van 4 december 1974 vernemen wij, dat tijdens een bijeenkomst in het scholingscentrum van de bond in Nunspeet, waar over de ontwerp-tekst van de brochure werd beraadslaagd, het begrip "arbeiderszelfbestuur" het enige echte discussiepunt vormde. Het begrip werd tenslotte geschrappt, maar - zegt "De Nieuwe Linie" - dat gebeurde meer op taktische dan op principiële gronden.

Welke die gronden waren wordt niet vermeld. Geschiedde het omdat de Industriebond toch eigenlijk iets anders - hetzij verdergaand, hetzij minder ver gaand - wildan een copie van Joegoslavië? Of geschiedde het, omdat een te nadrukkelijke verwijzing naar het Joegoslavische voorbeeld als te provocerend (voor de werkgevers) werd beschouwd? De samenstellers van "Fijn is anders" laten ons in het onzekere. Hoe "overduidelijk" drs. Beishuizen hun uiteenzettingen ook moge vinden, zij munten juist op dit punt uit door grote onduidelijkheid. Dat temeer doordat de term die voor de geschrapte in de plaats is gekomen de lezer eerst goed de mist in stuurt.

Het begrip "arbeiderszelfbestuur" werd namelijk vervangen door het be-

grip "arbeidsdemocratie", een mysterieus begrip, dat kennelijk door de Industriebond een andere inhoud heeft dan het opzettelijk niet gekozen, maar wél begrijpelijke woord: Arbeidersdemocratie.

Een a r b e i d e r s d e m o c r a t i e is een ánder soort democratie dan de f o r m e l e oftewel de b u r g e r l i j k e democratie. In de laatstgenoemde oefent de burgerlijke klasse de macht uit en heerst háár produktiewijze. In de - overigens nog nergens bestaande - arbeidersdemocratie is er geen klassemacht meer omdat er geen klassen meer bestaan en is de burgerlijke, dat wil zeggen de kapitalistische produktiewijze afgeschaft.

Een dergelijke maatschappijtoestand zweeft de Industriebond NVV stellig niet voor de geest. In de samenleving die hij nastreeft is er namelijk nog zoiets als een vakbeweging - typisch een instituut van de burgerlijke maatschappij. Die vakbeweging fungeert daar zelfs als een soort "tegenmacht", die kan en moet ingrijpen ingeval van een mogelijke schadelijke kortzichtigheid.

Kortzichtigheid van wie?, vraagt de lezer misschien. Van de arbeiders natuurlijk. En dat komt er op neer, dat de vakbeweging de macht heeft en de arbeiders haar derhalve n i e t bezitten. Hebben wij zopas iets teveel gezegd, toen wij beweerden, dat een kwalificatie als "arbeiderszelfbestuur" op een dergelijke samenleving hoogstens een etiket is? De arbeiders besturen niks! De vakbeweging bestuurt! Als het kán in náám van de arbeiders, als het moet, dwars tegen dat wat de arbeiders willen in! De lezer zal hopelijk thans begrepen hebben, wáárop onze overtuiging berust, dat Groenevelt c.s. t e g e n machtsuitoefening door de arbeiders zijn; waarom wij menen hún maatschappelijke veranderingen als modernisering van het kapitalisme te moeten kwalificeren.

Met die laatste kwalificatie zal drs. Beishuizen het vermoedelijk al even moeilijk hebben als met de image van Arie Groenevelt of de betekenis van een socialisering. Hij ziet namelijk de Industriebond NVV minder als de belichaming van een toekomst dan wel als de belichaming van een al lang gestorven verleden. Hij wijst er op, dat het beeld, dat Groenevelt c.s. van de kapitalistische samenleving ontwerpen, niet meer klopt, dat het onversneden 19e-eeuws aandoet, dat het geen rekening houdt met de hedendaagse verschijnselen. Hij definieert de brochure van de Industriebond NVV als: "Een met de schrijfmachine vervaardigde karikatuur uit de lang vervlogen dagen van Albert Hahn".

Deze kritiek van drs. Beishuizen is grotendeels juist, evenals zijn opmerking, dat de huidige ondernemers veelal managers zijn (wat overigens natuurlijk niets verandert aan het kapitalistisch karakter der bestaande produktiewijze). Wat drs. Beishuizen niet ziet, is, dat de voorstellingen die Groenevelt c.s. in hun hoofd hebben - ouderwets of niet - totaal niets te maken hebben met de f u n c t i e van hun optreden in het maatschappelijk ontwikkelingsproces of met het w e z e n l i j k e karakter van hetgeen zij nastreven; evenmin trouwens als hun voorstellingen omtrent "arbeiderszelfbestuur" er iets mee te maken hebben.

Wij hebben daareven dat begrip "arbeiderszelfbestuur" bij hen "een etiket" genoemd. De voorstellingswereld waarover drs. Beishuizen valt, zou men hun kostuum kunnen noemen. Het klopt dat het een oud kostuum is. Het is namelijk het kostuum van de oude arbeidersbeweging. En hoe paradoxaal het ook moge klinken, de v e r n i e u w i n g van het kapitalisme is van die o u d e arbeidersbeweging een der wezenlijkste kenmerken. Men

treft ze ook in de brochure "Fijn is anders" aan. Geen groter misverstand dan dat geschrift op te vatten als een soort van wegwijzer voor de arbeidersbeweging van morgen, die van organisaties als Groenevelt's bond hemelsbreed verschilt en die geen arbeidersbeweging meer, maar een beweging der arbeiders zal zijn. Háár komst zal inderdaad het bestaan van de vakbeweging voortdurend op het spel zetten.

=====

N O G M A A L S D E S T A K I N G B I J D E F R A N S E P T T

Op 30 november j.l. kwam er min of meer een einde aan de staking bij de Franse PTT, waaraan wij in ons vorig nummer al uitvoerig aandacht hebben besteed. Min of meer, want weliswaar is in alle Franse postkantoren en sorteercentra de arbeid hervat, maar er is nog altijd sprake - zo vernamen wij telefonisch uit Parijs - van langzaam-aan-acties van onderop, buiten iedere invloed of controle van de vakbeweging. Als gevolg van die acties, die nu niet bepaald ertoe geëigend zijn om snel een einde te maken aan de enorme chaos en achterstand, die er bij de Franse postkerken zijn ontstaan, functioneert het briefverkeer met Frankrijk nog altijd uiterst onregelmatig. Niettemin ontvingen we dezer dagen de eerste Franse post sedert midden oktober. Daarbij bevond zich een veertien pagina's tellende brochure, waarin naar aanleiding van de gebeurtenissen bij de PTT een aantal opmerkingen wordt gemaakt en enkele grote lijnen worden geschetst.

Het is voor de lezers van "Daad en Gedachte" niet nodig de inhoud van deze brochure uitvoerig weer te geven. Zij vloeide uit de pen van één onzer geestverwanten en de beschrijvingen die hij geeft stemmen ongeveer overeen met de inhoud van het artikel, dat wij in ons decembernummer plaatsten. Dat artikel immers was ten dele op informatie van zijn kant en op uitvoerige gedachtenwisseling tussen hem en een van onze makkers gebaseerd. Het is wel zo, dat er in de brochure enkele treffende formuleringen en typeringenvoorkomen, die in die vorm niet bij het in Parijs gevoerde gesprek aan de orde zijn geweest, al komen ze natuurlijk wél overeen met de eensluidende opinie over de actie der PTT-ers.

In de brochure wordt er op gewezen, dat de staking bij de Franse PTT op een volslagen mislukking is uitgelopen en dat de sorteerdere en bestellers 't werk hebben moeten hervatten zonder dat er ook maar zage en schrijve één van hun eisen werd ingewilligd. Als oorzaak voor die verpletterende nederlaag voert de schrijver aan, dat de arbeiders, nadat zij spontaan en geheel van onder op met hun actie waren gestart, vervolgens in blind vertrouwen hebben gehoopt en afgewacht dat de vakbeweging voor hen de kastanjes uit het vuur zou halen. Dat een dergelijk blind vertrouwen daaruit voortvloeit, dat juist in de overheidssector de vakbewegingsmythe nog een bijzonder taai leven heeft, taaier dan in welke andere sector van het bedrijfsleven ook, zegt de schrijver niet nadrukkelijk, maar we nemen aan, hem kennende, dat hij die mening onderschrijft.

Over de gang van zaken in zijn geheel, zegt de auteur van de brochure, dat een staking bij alle grote sorteercentra - de manier waarop de actie begon - op zichzelf al ruimschoots voldoende is om het postwezen in welk

land dan ook volkomen te desorganiseren. Wat er daarna gebeurt is, zegt hij, komt hierop neer, dat de vakbeweging de zelfstandige actie der sorteerdere tot tweemaal toe om zeep heeft gebracht, éérst door de door de arbeiders zelf krachtig gevoerde actie bij de sorteercentra te verdrinken in de totale staking bij de PTT en vervolgens door deze algemene poststaking nog eens een keer te verdrinken in manifestaties en betogingen, die veel illusies wekten, maar nauwelijks of geen enkele praktische betekenis hadden en bij de regering geen enkel gewicht in de schaal wierpen.

Op een andere plaats in zijn geschrift drukt de auteur zich al niet minder scherp en duidelijk uit. Hij schrijft dat er uit alles wat er tijdens de staking van de kant van de vakbeweging gezegd en geschreven is, bovenal duidelijk naar voren komt, dat zij de bijl niet aan de wortel van het bedrijfsleven wilden slaan, dat zij niets zozeer vreesden als de chaos omdat wanneer de bestaande orde door een "chaos" wordt bedreigd, dat tevens een bedreiging vormt voor de vakbeweging, die van de bestaande orde een onverbreekelijk deel vormt. "Actie van onder op, van de arbeiders zelf", zo zegt hij ongeveer op dezelfde plaats, "betekent een aanslag op het bestaan van de vakbeweging als zodanig omdat geen enkele ondernemer nog interesse heeft in een onderhandelingspartner die beweert te spreken namens mensen die duidelijk in het geheel niet luisteren en hun eigen weg gaan."

In Frankrijk was - het heersende vertrouwen in de bonden ten spijt - de situatie zó geworden, dat premier Chirac moest vaststellen, dat de vakbeweging op de staking nauwelijks meer greep had. De juiste vaststelling van het feit, alsmede het feit zelf, heeft de vakbeweging tot haar tweede poging tot verdrinking aangespoord, nadat de eerste onvoldoende resultaat had opgeleverd. En van dat moment af aan, verkondigt de vakbondsbureaucratie onverbiddelijk aan de stakers, dat hun eisen "volstrekt onmogelijk" zijn en dat zij (de bureaucratie) daarmee niet aan de onderhandelingsstafel kon of wilde verschijnen. Dat is, menen wij, en te sterker nog na het lezen van de hier besproken brochure, het moment waarop de Franse vakbeweging in de PTT-staking het masker liet vallen. Zij moest het op dat moment laten vallen, gezien de twijfels van de overheid, zij kón het laten vallen omdat ze in de voorafgaande dagen zoveel illusies had gewekt, dat ze een kleine desillusie of desnoods een grote desillusie van haar achterban op de koop toe durfde te nemen.

Aan het slot van de brochure zegt de auteur daarvan, dat de poststaking mogelijk toch twee positieve resultaten heeft gehad. Iedere arbeider in Frankrijk, zo schrijft hij, kan thans zichzelf afvragen in hoeverre het werkeloos wachten op de leiders (!), het houden van straatbetogingen, het luidkeels roepen van leuzen, het zingen van zogenaamde strijdlieparen, de juiste manier is om de belangen van de arbeiders te behartigen. De postjongens, die nu met een langzaam-aan-actie zijn begonnen, zo besluit hij, zouden daarmee wel eens het bewijs kunnen leveren, dat een bescheiden actie, waarbij zij zélf beslissen, zélf hun strijdvorm kiezen en zélf handelen nog altijd meer succes oplevert dan een zogenaamd "grote strijd" met veel tamtam en veel fanfare die door de vakbeweging wordt geleid.

=====

++++
DUIZEND GULDEN komen we tekort voor een nieuwe stencilmachine. Met z'n allen moeten we dat op kunnen brengen. Stuur daarom uw bijdrage.

ARBEIDERS SPELEN ALTIJD MET ZWART

Het gebeurt niet al te dikwijls dat universitaire beoefenaars van de sociale wetenschappen - en dan nog wel in een proefschrift - zich bezighouden met een probleem, dat ten nauwste de klassepositie van de arbeiders raakt op een wijze, die overwegend onze instemming heeft. Wanneer dat bij hoge uitzondering wél gebeurt, dan aarzelen wij niet zoiets opmerkelijk te noemen. Welnu, het proefschrift waarop drs. J.J. Ramondt - zijn naam is ons onbekend, maar wij hebben het sterke vermoeden dat hij nauwe relaties heeft met de christelijke vakbeweging - onlangs aan de Vrije Universiteit te Amsterdam is gepromoveerd tot doctor, is een opmerkelijke publicatie.

Het onderwerp waarmee hij zich bezig houdt is dat van de zogenaamde werkstructurering en het werkoverleg als middelen om de werknemers een grotere inspraak te geven. U weet wel lezer, ook in de kringen van het ondernemersdom is "grotere inspraak" het modewoord dat opgeld doet. Maar is er bij die mooie woorden werkelijk van enige inspraak iets te bespeuren? Vergeet het maar, is Ramondts conclusie en hij heeft bepaald niet voor niets aan zijn proefschrift de titel meegegeven van "Bedrijfsdemocratisering zonder arbeiders". Daarmee heeft hij de spijker op de kop geslagen. Uit een uitvoerige bespreking van zijn proefschrift, voorkomende in de N.R.C. van 11 december j.l., citeren wij het volgende:

"Ramondt vergelijkt de wijze waarop werkgevers en werknemers in kwestie van zeggenschap met elkaar omgaan met een schaakspel, waarbij de kansen ongelijk verdeeld zijn. Hij beschrijft de spelsituatie als volgt:

Over alle rondes voert één partij steeds de witte stukken (en heeft dus het initiatief) en zijn aan de zwarte partij stelselmatig enkele stukken ontnomen (informatie, deskundige ondersteuning). Merkwaardigerwijze voltrekt dit type schaakspel zich ook nog in een situatie waarin de witte partij beweert het beste met de andere partij voor te hebben (managementideologie). Het beeld wordt gecompleteerd, doordat men de zwarte partij naar een schaakschool stuurt (vorming en scholing), waar hem geleerd wordt te schaken, maar in de toernooizaal blijft onveranderd de oude spelsituatie bestaan.

Uiteraard is de zwarte partij steeds de grote verliezer, maar in de voorstelling van zaken - managementideologie - is dat een gevolg van zijn domheid, ongeïnteresseerdheid en apathie. Vaak slaat dat echter ook op situaties, dat de zwarte partij liever zou willen dammen."

Ramondt, zo zegt de N.R.C. even verder, constateert, dat werkoverleg en werkstructurering hun betekenis vooral ontleen aan de bijdragen die zij leveren aan de doelstellingen van het management. Hij, Ramondt, verklaart ook, dat werkoverleg en werkstructurering weinig of niets bijdragen tot een zelfstandige organisatie van werknemers. De leiding beheerst het initiatief ("speelt met wit") en zorgt ervoor dat zij dit aan zich houdt. Volgens Ramondt zit er noch in werkstructurering, noch in werkoverleg, voor de arbeiders veel perspectief.

Dat zijn woorden, waaraan wij niets hebben toe te voegen.

++++
DUIZEND GULDEN komen wij tekort voor een nieuwe stencilmachine. Maak uw bijdrage over. LAAT "DAAD EN GEDACHTEN" NIET TEN ONDER GAAN!

EEN PAAR VRAGEN MET BETREKKING TOT EEN NIEUW COMITÉ IN ANTWERPEN

In Antwerpen is op 19 oktober van het vorige jaar het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee (O.H.K.) opgericht. In een eerste geschrift dat door dit comité is uitgegeven lezen wij, dat het zich ten doel stelt:

- "de verwaarloosde taken op zich te nemen van de verschillende vakbondsleidingen, van het comité van veiligheid en hygiëne en van 't stakerscomité, dat tot stand kwam tijdens de dokstaking van 1973.

Wij lezen verder, dat het O.H.K.

- "een strijdcomité is, dat de strijd van de dokwerkers moet stimuleren en leiden; een comité in functie van de dokwerkers en heel de arbeidersklasse; een comité dat streeft naar een rechtvaardige maatschappij, de klas-seloze samenleving."

En in aansluiting daarop schrijft het O.H.K.:

- "Wij hebben een taak te vervullen en zijn ons bewust dat dit met veel strijdwil, belangeloosheid en louter in dienst van de arbeidersklasse moet gebeuren. Wij roepen dan ook iedereen op, in het bijzonder de dokwerkers en de arbeiders, mee te strijden met het O.H.K. tot de uiteindelijke overwinning: de socialistische maatschappij."

Het is allemaal niet gering, zoals de lezer ziet en wij komen daar aanstonds nader op terug. Wat ons het allereerst van het hart moet is, dat in het hele geschrift van 21 pagina's 1) nu net precies n i e t datgene vermeld wordt, wat men vóór alles zou willen weten. Dát nu, hetgeen er n i e t in staat, geeft ons aanleiding tot de volgende vragen:

1. Door w i e is het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee opgericht? Door de Antwerpse dokwerkers? Zo ja, h o e ? Tijdens een vergadering? Zo ja, h o e v e e l d o k w e r k e r s waren daar dan aanwezig en door w i e was het initiatief tot deze vergadering genomen?

2. Er zijn in Antwerpen 12.000 dokwerkers. Is onze veronderstelling juist, dat i n d i e n het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee inderdaad tijdens een vergadering van dokwerkers werd opgericht, in die bijeenkomst n i e t a l l e Antwerpse dokwerkers aanwezig waren? Zo ja, wat was dan de h o e d a n i g h e i d van die havenarbeiders die er wél verschenen? Kwamen zij als g e k o z e n g e d e l e g e e r d e n namens een aantal van hun kameraden? Of verschenen zij ter vergadering als i n d i v i - d u e l e b e l a n g s t e l l e n d e n ?

3. W i e heeft het comité een zogenaamde "taak" gegeven? De op de

1) Over het O.H.K. zelf wordt slechts op één pagina van 't geschrift gesproken. Voor de rest is het gewijd aan het saneringsakkoord dat vakbonden en patroons hebben gesloten; aan de eisen, die met betrekking tot de komende c.a.o. worden voorgesteld; aan het optreden van de rijkswacht in de haven en een ingesteld spreekverbod bij het aanwervingskot, alsmede aan de crisis en de werkloosheid in de haven.

bedoelde vergadering aanwezige dokwerkers? Of het comité z e l f ?

4. Indien het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee inderdaad door Antwerpse dokwerkers uit naam van de Antwerpse dokwerkers of althans de grote meerderheid der Antwerpse dokwerkers is opgericht, wat is dan de zin ervan, dat tot diezelfde dokwerkers een oproep wordt gericht om met dit comité mee te strijden?

Wij geloven, dat de strekking van deze vragen iedereen duidelijk genoeg zal zijn. Wij ontvingen een brief van een Antwerpse kameraad, die ons schrijft dat het nieuwe O.H.K. onder sterke invloed staat van de trozskistische Revolutionaire Arbeiders Liga en dat ook de maoïstische groep AMADA en de (noch trozskistische, noch maoïstische) groep Arbeidersmacht Antwerpse Haven er directe verbindingen mee hebben doordat er mensen van hen in zitten. Een andere Antwerpse kameraad bevestigde ons mondeling deze mededelingen. Ook zonder dat zou bij ons het sterke vermoeden zijn gerezen, dat de een of andere p o l i t i e k e groepering, hetzij de R.A.L., hetzij AMADA, bij dit nieuwe comité een stevige vinger in de pap heeft. Dat op grond van de uitspraken die wij hierboven hebben geciteerd.

Wij zijn er namelijk van overtuigd, dat strijdende oftewel voor hun directe belangen opkomende arbeiders altijd praktische eisen stellen, dat zij naar lotsverbetering streven, maar daarbij geenszins op een klasseloze of socialistische maatschappij mikken. De omwenteling der bestaande produktieverhoudingen zal niet tot stand komen doordat de arbeiders zich het socialisme als doel voor ogen stellen, maar zij zal zich voltrekken doordat de arbeiders bij hun strijd voor hun dagelijkse, praktische en direct grijpbare belangen onvermijdelijk in botsing komen met de kapitalistische orde.

Arbeiders eisen meer loon, betere arbeidsverhoudingen, betere sociale zekerheid, grotere bedrijfsveiligheid, een minder zenuwslopend ritme van de lopende band of dergelijke zaken. Zij streven n i e t naar de uiteindelijke overwinning van het socialisme. Zij voeren hun klassenstrijd niet omdat zij de "revolutie" willen maken, de omverwerping van het kapitalisme zal het gevolg zijn van hun klassenstrijd. Maar het zijn de politieke "voorhoede"-groepen die deze samenhang omdraaien en het is typisch iets voor politieke groeperingen om de strijd voor d e u i t e i n d e l i j k e o v e r w i n n i n g te proclameren, n i e t iets voor arbeiders. Een comité, dat verklaart naar de klassenloze maatschappij te streven v e r r a a d t daarmee dan ook trefzeker, dat het n i e t door arbeiders voor praktische klassedoelinden is gevormd.

Als het O.H.K. verklaart, dat het de strijd van de dokwerkers moet s t i m u l e r e n ("moet", van wie?) dan zien wij in een dergelijke uitspraak het bewijs, dat het er op uit is de arbeiders te manipuleren. Niet de arbeiders zijn het dan die de strijd willen, het is het comité, dat wil dat de arbeiders strijden.

Als het O.H.K. voorts verklaart, dat het de strijd van de dokwerkers moet l e i d e n , dan constateren wij, dat zoiets het geval zou k u n n e n zijn indien dokwerkers, die g e z a m e n l i j k tot de strijd hebben besloten, g e z a m e n l i j k e n v o o r d a t d o e l het comité zouden hebben ingesteld. Dat komt ons hógst onwaarschijnlijk voor, aangezien het hier om een strijd gaat, die eerst nog "gestimuleerd" moet worden.

Onze conclusie: het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee is niet een comité v a n de dokwerkers, maar een comité v o o r de dokwerkers!

Als er in het geschrift (blz. 7) wordt opgemerkt, dat de vakbonden geen contact met hun basis onderhouden en handjeplak met het ondernemerdom spelen (wat de maatschappelijke functie is van de vakbonden en héél wat anders dan "verraad plegen" gelijk de samenstellers van het geschrift beweren) dan is dat volstrekt juist. Maar als we onmiddellijk daarop in de brochure lezen:

"Dit kunnen wij niet toelaten en mede om die reden werd het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee opgericht. Wij hebben een eisenprogramma opgesteld na lange tijd van opiniepeilingen, na lange vergaderingen en discussies, raadplegingen van brochures, pamfletten, koninklijke besluiten (!) en dagbladen"

dan vragen wij wederom: wie zijn die " w i j " en hebben zij die het eisenpakket samenstelden misschien ook de arbeiders nog geraadpleegd, die niet genoemd worden?

Zelfs wanneer deze vraag bevestigend zou worden beantwoord handhaven wij onze bezwaren. Eisen die v o o r de arbeiders worden opgesteld zijn nu eenmaal wat anders dan eisen die d o o r de arbeiders worden opgesteld. De laatste soort eisen komt op een ándere wijze tot stand dan in het geschrift beschreven wordt.

Als we (eveneens op blz. 7) lezen:

"Wij hebben alleen bestaansrecht als we aan de basis werken..."

dan zeggen wij: werken a a n de basis is iets totaal anders dan zelfwerkzaamheid v a n de basis!

Als het O.H.K. omtrent zijn eisen pakket constateert:

"Wij hebben zeker niet de pretentie te beweren dat alle eisen, verwachtingen en verzuchtingen van alle dokwerkers hierin vermeld staan"

dan luidt onze reactie, dat dit nu net precies is wat je verwachten kon, als het n i e t om een zélfactiviteit van de dokwerkers van onderop gaat.

Zelfstandige arbeidersstrijd is iets anders dan wat het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee doet. Het verschil is groter dan er - met weglating van de dingen waarnaar wij gevraagd hebben - gepoogd wordt om het te doen lijken. Daar schuilt het gevaar in, dat juist doordat er op deze wijze a a n de basis wordt gewerkt, de eigen actie v a n de basis op een gegeven moment zal worden geremd. Het is al eerder vertoond, bijvoorbeeld in de Rotterdamse havenstaking van 1970, dat strijdende arbeiders niet tot de vorming van een e i g e n stakingscomité van onder op kwamen, doordat zich een comité - in dat geval gevormd door Arbeidersmacht Rotterdamse Haven - dat zich met de arbeiders identificeerde, als zodanig aandiende.

Het ging - in het Rotterdamse voorbeeld - weliswaar om een comité dat óók wel havenarbeiders in zijn rijen telde, maar dat niettemin als een geheel vreemd lichaam van buitenaf werkte, doordat het niet in een stakersveragdering was samengesteld, maar in een dergelijke vergadering aan de stakers werd gepresenteerd. Dat heeft zich niet terstond, maar wél op het beslissende moment in de Rotterdamse havenstaking bitter gewroken. Wij vrezen dat iets dergelijks bij een soortgelijk optreden van het Onafhankelijk Havenarbeiders Komitee in Antwerpen of zélf s alleen al door de voorafgaande activiteiten van dat comité, zich op een gegeven moment ook in Antwerpen zou kunnen wreken.

=====

D E W E G V A N B E R E N D S E N E C H A L
E N D E W E G V A N D E A R B E I D E R S

In een tijd, die daardoor wordt gekenmerkt, dat de arbeidersbeweging van morgen zich - o zo bescheiden nog, maar niettemin hoe langer hoe duidelijker en nadrukkelijker - komt aandienen als de beweging der arbeiders zélf, heeft de heer Berend Senechal in Groningen de blik gericht op de arbeidersbeweging van gisteren.

Hij erkent weliswaar, dat er geen terug bestaat naar de tijd van Pieter Jelles Troelstra, maar hij vindt wél, dat "de roden tegenwoordig niet meer roepen", althans niet datgene roepen, wat er volgens hem eigenlijk geroepen zou moeten worden. En over de vraag of het "roepen" door een partij, een voorhoede, een keurtroep of een Gideonsbende nog wel aan de orde is in een periode waarin de arbeidersklasse hoe langer hoe meer geneigd is of gedwongen wordt om z e l f haar eigen boontjes te doppen en de roependen in de kou of in de woestijn te laten staan, daarover breekt hij zich 't hoofd niet!

Hij wil - aldus de Groningse correspondent van "De Volkskrant" - "de SDAP terug met rode vlaggen, strijdliederen en het socialistisch lied voor de VARA om acht uur 's ochtends".

Of Senechal het zelf letterlijk zo omschreven heeft dan wel zich een tikkeltje anders zou wensen uit te drukken doet weinig ter zake. Niet de letterlijke formule is hier het belangrijkste, maar de onmiskenbare tendens.

De opmerking, dat Senechal door jeugdsentiment gedreven zou worden is met betrekking tot zijn persoon gemaakt, maar ligt niet zo voor de hand. Zij kan onmogelijk juist zijn. Berend Senechal is 35 jaar. Toen hij de jaren des onderscheids was genaderd, placht zelfs de schim van de SDAP de kudde op het Nederlandse politieke erf niet meer te verontrusten. Het koningshuis, waarvan Senechal zegt, dat "je daar als socialist niet vóór bent", was al geruime tijd door de toenmalige SDAP aanvaard in 't jaar dat hij het levenslicht aanschouwde. De intellectuelen, die - naar hij verklaart althans in Groningen - de PvdA hebben "overgenomen", maakten óók al in de SDAP volledig de dienst uit.

Met andere woorden: Berend Senechal heeft de SDAP nooit of te nimmer gekend. Wat hij zich terugwenst is: de SDAP zoals hij zich die voorstelt, zoals hij er zich een beeld van heeft gevormd. Het is een beeld, dat blijkbaar niet vertroebeld wordt, noch door historische feitenkennis, noch door historisch inzicht.

"Wij zijn", heeft Berend Senechal tot de Groningse "Volkskrant"-correspondent gezegd, "nog steeds zoekende. Zoekende naar een program, naar principes en naar de mensen. Misschien moeten we straks zoeken naar een nieuwe naam!"

Dat laatste slaat dan hierop, dat het partijbestuur van de PvdA reeds te kennen heeft gegeven, dat de naam van SDAP niet mag worden gevoerd omdat het een beschermde naam is. De SDAP, aldus een verklaring van PvdA-zijde, is bij de oprichting van de PvdA niet opgeheven, zij bevindt zich in likwidatie. Dat de SDAP zich al zeventig jaar geleden, toen zij nog maar nauwelijks de leeftijd van tien had bereikt, "in likwidatie" bevonden dat daarover in haar eigen rijen openlijk werd gesproken - overigens natuurlijk zonder dat er naar de aldus sprekenden werd geluisterd - dat is de op het terrein van de geschiedenis der arbeidersbeweging in het algemeen en der so-

ciaaldemocratie in het bijzonder kennelijk volmaakt onschuldige Berend Senechal volstrekt verborgen gebleven.

Naar wat voor een program, naar wat voor principes en wat voor mensen zoekt hij eigenlijk?, is men geneigd te vragen. Naar zoiets als het Leidse program der SDAP van 1912, waarin de klassenstrijd zoal niet formeel, dan toch al goeddeels overboord werd gezet? Naar de principes die Troelstra hanteerde toen hij na de spoorwegstaking van 1903 zijn beruchte artikel "Wat nu?" publiceerde en daarmee duidelijk afstand nam van de proletarische strijd? Naar de mensen, ontelbaren, die de SDAP alléén liet staan, zoals bijvoorbeeld, om slechts één voorbeeld te noemen, de stakende zielieden in 1911?

"De gewone man moet weer zijn stempel drukken op de socialistische partij" vinden Berend Senechal en zijn iets oudere medestander Jan Suidhoff, die met zijn 42 jaren ook pas werd geboren op een tijdstip, dat het zélf s ónkritische geesten duidelijk begon te worden, dat de SDAP niet te onderscheiden viel van dát, waar zij zich nimmer wezenlijk van onderscheiden had: een radicaal burgerlijke hervormingspartij.

Als Senechal en Suidhoff werkelijk en oprecht g e l o v e n , dat de gewone man o o i t zijn stempel op de SDAP heeft gedrukt, dan zij hun verwezen naar het belangwekkende opstel waarin een intelligente sociaaldemocraat als Saks die partij in september 1904 definieerde als "een organisatie van bourgeois-elementen". En als zij spreken van de noodzaak ener partij "die opkomt v o o r het belang van de arbeiders", dan moet er op worden gewezen, dat er géén groter anachronisme denkbaar is dan juist dit, in een tijdsgewricht, waarin de arbeiders z e l f voor hun belangen beginnen op te komen en ervaren, dat hun belangen slechts d o o r h e n z e l f behartigd k u n n e n worden.

Natuurlijk hebben Senechal en Suidhoff gelijk als zij betogen, dat de belangen van studenten en intellectuelen niet dezelfde zijn als die welke arbeiders hebben, dat deze intellectuelen over andere dingen praten dan arbeiders doen. Maar als Senechal op grond daarvan concludeert dat "de herkenbaarheid van toen teruggebracht moet worden, de tijd van de elementaire strijd van de arbeider achter de rode banier van Troelstra", dan heeft hij het over een mythe die geen stand houdt voor de werkelijkheid.

Troelstra heeft niet "de rode banier" geheven. Hij ploegde - om hier nogmaals een kernachtige uitspraak van Saks weer te geven - slechts met het schijnrevolutionaire kalf, dat tenslotte als offerdier op het altaar van de kapitalistische orde werd geslacht. De enige keer dat hij met zoiets als het rode vaandel te zwaaien scheen - in november 1918 - was het eer omdat hij de doo hem gevreesde revolutionairen de wind uit de zeilen trachtte te nemen, minder omdat hij de revolutie der maatschappelijke verhoudingen zou hebben gewenst.

Afgezien daarvan echter, Senechal c.s. vergissen zich deerlijk indien zij werkelijk menen, dat het op het rode vaandel, op de strijdlieparen of op de lang vervlogen sfeer van vroegere 1-mei-bijeenkomsten aankomt. Hij vergist zich, indien hij dáárin de "herkenbaarheid" der verdwenen partij zou menen te bespeuren. Integendeel: men kan ze, nuchter en kritisch beschouwd, enkel karakteriseren als de f r a n j e die de herkenbaarheid van de SDAP als een burgerlijk instituut met dienovereenkomstig ook de burgerlijke organisatievorm der partij, bemoeilijkte.

Als Senechal toch zoekende is, dan zal hij er o.i. goed aan doen ook eens te zoeken naar de o o r z a a k waardoor de SDAP zich in de PvdA op-

loste. En als hij dan toch bezig is zou hij meteen eens kunnen zoeken naar de oorzaak, waarom alle pogingen om voor de PvdA een alternatief te vinden op basis van de partij-structuur vroeg of laat op de klippen der kapitalistische ontwikkeling zijn gestrand. Dacht hij, om ons wederom tot maar één voorbeeld te beperken, dat het toevallig was, dat de PSP in de 18 jaren van haar bestaan voortdurend door inwendige tegenstellingen is verscheurd, voortdurend door Afsplitsingen in haar steeds penibeler bestaan bedreigd is geworden? 1).

Terwijl Senechal c.s. nog zoekende zijn heeft een ándere Groninger, de meubelfabrikant S. de Boer uit Oude Pekela, al een "oplossing" gevonden en daags na kerstmis de blijde geboorte van een nieuwe partij verkondigd. Weliswaar wil hij niet de vroegere SDAP laten terugkeren, maar Radio Veronica, maar overigens verklaart ook hij, dat "de huidige politieke partijen (met inbegrip van de PvdA dus!) niets voor de arbeiders doen". Het is een feit dat niet kan worden tegengesproken, maar van de oorzaak daarvan heeft de heer De Boer al even weinig benul als Berend Senechal.

"Wij willen slechts doodgewone arbeiders in de Tweede Kamer", heeft de heer De Boer uitgeroepen, wijselijk in het midden latend of hij zichzelf als directeur met 13 werknemers óók tot de doodgewone arbeiders rekent. De heer De Boer ziet niet, dat die "doodgewone arbeiders", zo zij al in de Tweede Kamer zouden komen, vanwege hun gebrek aan politieke routine nog sneller hun kiezers van zich zouden vervreemden dan een - politiek toch niet zo blanco - PSP-wethouder van Amsterdam heeft gedaan. Nog veel minder ziet onze heer De Boer (hoe zou hij als fabrikant?) dat de strijd van de arbeiders voor hun belangen geen p o l i t i e k e strijd is maar een s o c i a l e , waarvan zij door - aan hun klassewezen vreemde - politieke actie alleen maar worden afgeleid.

De heer De Boer heeft op zijn puur p o l i t i e k verlanglijstje ook "een betere service" van de PTT staan. Dat is precies hetzelfde als dat, waarvan de Franse vakbonden de mond vol hadden toen zij zich in het belang van het "goed functioneren van het postbedrijf" tegen de "chaos" keerden, die door het strijdende PTT-personeel zou worden veroorzaakt. Wij wijzen hier slechts op om aan te tonen hoe weinig dit soort zaken met het arbeidersbelang te maken hebben; om te demonstreren waar de behartiging van dergelijke zaken toe leidt.

Noch de moderne popmuziek van Radio Veronica, die Berend Senechal bepaald n i e t wenst te horen (en zeker niet op de 1-meidag), noch de ouderwetse strijdliederen der SDAP die hij wél wil horen, kunnen ook maar iets bijdragen tot een wijziging van die maatschappelijke verhoudingen, die een arbeider tot e e n a r b e i d e r stempelen. Het kapitalisme is geen Jericho, waarvan de muren, zoals bekend, ineenstortten toen Gideon de baazin liet schallen en géén Gideonsbende kan datgene verrichten, wat de ar-

-
- 1) Wij hebben, omdat Senechal c.s. duidelijk hebben verklaard, dat de CPN geen aantrekkingskracht op hen uitoefent, zomin als de rechts-liberale groep die zich DS '70 noemt trouwens, de bolsjewieken buiten beschouwing gelaten. Vanzelfsprekend is ook hún organisatievorm, ontleend aan die welke in de burgerlijke Russische revolutie van '17 ontstond, volkomen burgerlijk. Het zal voor de opletende waarnemer nauwelijks nodig zijn er op te wijzen, dat ook partijen als de CPN in de scherpste tegenstelling tot de voor haar belangen strijdende arbeidersklasse staan.

beiders uitsluitend zélf kunnen.

"De gewone man heeft ons geroepen. Hij kan op Senechal rekenen", heeft Berend gezegd. Wij kunnen dat slechts als bedrog van "de gewone man" beschouwen, op zijn best als onbedoeld bedrog of zelfbedrog.

De weg die de "doodgewone man" zoor zich heeft, of hij hem nu al ziet of niet, voert niet terug naar een gedroomd verleden, maar naar de toekomst. Waar het voor die toekomst op aan komt is, dat de gewone arbeider eindelijk eens ophoudt a n d e r e n te roepen of op a n d e r e n te rekenen en zijn eigen lot in eigen handen neemt!

N A S C H R I F T .

De klucht (want dat was het) van Berend Senechal en zijn medestanders, heeft een ander slot gekregen, dan de schrijver van het bovenstaande stuk wel heeft kunnen vermoeden. Op donderdag 19 december was namelijk de eerste vergadering van SDAP '74 in de Groninger Trefkoel. Deze vergadering voldeed niet aan de verwachtingen van Voorzitter Berend Senechal en vice-voorzitter Klaas Bieze. Dit was voor Klaas Bieze reden zich meteen uit de nieuwe partij terug te trekken en voor Berend Senechal om zich óók van de nieuwe partij meteen weer los te maken en weer toe te treden tot de P.v.d.A. "De gewone man" die om hem geroepen heeft en die op hem kon rekenen, heeft hij dus maar stil laten roepen.

Berend Senechal is weer teruggegaan "naar de grote vuist" zoals hij het noemt. Naar de grote vuist van de intellectuelen en studenten? Hij is nu weer naar de P.v.d.A. en "gaat er nooit meer weg". Trots vertelde hij aan een verslaggever van de "Winschoter Courant" (nummer van 24 december '74), dat zijn vader had opgemerkt: "God jong, wat ben ik daar bliede om". De verloren zoon is dus teruggekeerd in de schoot van de heilige moederpartij. En met hem is ook vice-voorzitter van SDAP '74 - Klaas Bieze - weer tot de moederpartij toegetreden.

Het voorval doet ons denken aan gebeurtenissen, die wel voorkwamen in de eerste helft van de vorige eeuw in de zuidelijke staten van Noord-Amerika. Ook toen kwam het wel voor, dat negerslaven van hun plantage welvluchtten. Eenmaal op de vlucht echter misten ze alle zekerheid en leiding. Heimwee deed hen teruggaan naar de meester en uit dankbaarheid weer in genade te worden aangenomen, kusten zij de voeten van hun meester. Wie zal het Berend Senechal, Klaas Bieze en al die anderen kwalijk nemen, dat zij zich gelukkig voelen in de ketenen van de oude arbeidersbeweging?

=====

=====

DUIZEND GULDEN komen we tekort voor de aanschaf van een nieuwe stencilmachine. Die machine hebben we reeds besteld, want we kunnen er niet zonder. U mag rustig weten, dat we bij voorbaat al rekenden op de hulp van onze lezers. We waren ervan overtuigd, dat we met z'n allen die duizend gulden bij elkaar zullen brengen. Laten onze lezers ons in de steek - wat eigenlijk ondenkbaar is - dan zitten we in de boot. Laat ons daarom niet in de steek. Maar, laat uw bijdrage voor die stencilmachine een extra bijdrage zijn. Naast die bijdrage verwachten we evengoed een bijdrage voor het jaar 1975 voor ons maandblad. Doe het meteen. LAAT "DAAD EN GEDACHTE" NIET TEN ONDER GAAN.